Nro 74.

KURYER LITEWSKI

w WILNIE DNIA 13 WRZEŚNIA V. S. 1813 ROKU.

WIADOMOSCI KRAIOWE.

St. Petersburg, *dnia* 1 *Września*, *v. s.*

Dziś w Kościele katedralnym Kazańskim złożono uroczyste dzięki Panu Zastępów za znakomite zwycięstwo otrzymane nad Francuzami przez woyska połączone (*którego opis następuie*). Obie Nayiaśnieysze Imperatorowe, i Ich Imperatorskie Wysokości Wielcy Xiążęta i Wielkie Xiężne znaydowały się na tey uroczystości.

Wiadomość Urzędowa od Woyska.

Główna kwatera miasto Teplitz.

d. 19 (31) Sierpnia 1813.

Celnieyszym przedmiotem poruszenia armii połączoney z *Czech* do *Saxonii* było, aby opanowawszy linią kommunikacyi nieprzyiacielskiey na drogach Chemnickiey i Lipskiey, odciągnąć główne Francuzów siły ze *Szląska* do *Saxonii*, i przez to woysku Xięcia następcy Szwedzkiego tronu stoiącemu w *Marchii* Brandeburskiey, tudzież woysku Jenerała *Blüchera* zostawionemu w *Szląsku*, ułatwić zniszczenie postawionych przeciwko nim nieprzyiacielskich korpusów.

Po przybyciu główney armii przed *Drezno*, aby się przekonać o sile nieprzyiaciela, i dadź mu do zrozumienia, iż zamiarem naszym jest attakować go z tyłu, rozkazano zrobić silne rozpoznanie na *Drezno*, co dnia 14 (26) z pomyślnością uskutecznione było: w tey okoliczności korpus Hrabiego *Wittgensteina* zdobył na nieprzyiacielu 4ry działa. Wieczorem nieprzyiaciel w liczbie 80,000 ludzi wyszedł z miasta, i stanął pod zasłoną mieyskich bateryi. Jeńcy wyznali, że Napoleon sam dnia tego przybył ze swoią Gwardyą i z rezerwą Kirysyerów *Latour Maubourga*, dla wzmocnienia *St. Cyra*.

Nazaiutrz to jest d. 15 (27) nieprzyiaciel przypuszczał attak na wielu punktach naszey pozycyi, ale był wszędzie odparty. Około wieczora uderzył ze swoią Gwardyą na nasze prawe skrzydło, jednakże przez półk Grodzieński Huzarów, i jeden półk Huzarow Pruskich, był złamany i odpędzony: przy tém około 500 ludzi dostało się nam w niewolą: ku nocy nieprzyiaciel cofnął się pod mury miasta.

Jenerał-Feldmarszałek Xże *Schwarzenberg* będąc uwiadomiony, że korpusy *Vandamma* i *Victora* przeszły *Elbę* pod *Königsteinem*, i zagrażały działaniem swoiém na drodze do *Toeplitz*, uznał rzeczą przyzwoitą z całą armią zrobić boczny obrót w prawo, aby stanąć za cieśninami oddzielaiącemi *Saxonią* od *Czech*, i tam oczekiwać nieprzyiaciela w marszu przez te ciasne przechody.

Skutek nayzupełniey to przedsięwzięcie usprawiedliwił: dnia 17 (29) korpus nieprzyiacielski *Vandamma* z częścią korpusu *Victora*, attakował naszą aryergardę na drodze *Toeplitzkiey* pod dowództwem Jenerała Leytnanta Hrabiego *Ostermana*, na którego wzmocnienie wyprawiona była 1sza dywizya Gwardyi. W tym dniu Gwardya okryła się wiekopomną chwałą, gromiąc wszędzie przewyższaiącego liczbą nieprzyiaciela. Bitwa przeciągnęła się do samey nocy, a nieprzyiaciel ustąpić był przymuszony. Tegoż wieczora przybył Jenerał Infanteryi *Barclay de Tolly* z korpusem Grenadyerów, i dwiema Kirysyerskiemi dywizyami.

Dla zupełnego zniszczenia nieprzyiacielskiego korpusu, posłany był rozkaz Jenerałowi Pruskiemu *Kleistowi*, aby on z powierzonêm sobie woyskiem przeszedł o rozswicie dnia przez góry, i wziął tył nieprzyiacielowi.

Dnia 18 (30) Sierpnia o godzinie 7mey ranney woyska nasze pod wodzą Jenerała Infanteryi *Barclaya de Tolly*, zaczęły z prawego skrzydła attak kawaleryą, wspieraną przez piechotę Austryacką, aby przez to zwrócić uwagę nieprzyiaciela na jego lewe skrzydło. Natura położenia mieysca dozwalała nam widzieć poruszenia korpusu Jenerała *Kleista*, ciągnącego z gór w tył nieprzyiacielskiey armii. Jak tylkośmy to postrzegli, uderzyliśmy zaraz we wszystkich punktach na nieprzyiaciela, który widząc się otoczonym wpadł w zupełny popłoch i nieład, a uchodząc w rozsypce podług możności, zostawił nam całą swą artylleryą z 66ciu dział złożoną, mnóstwo wozów ammunicyynych i wszystkie bagaże. W niewolą wzięci, naczelnie dowodzący tém woyskiem Jenerał *Vandamme*, Jenerał dywizyi *Haxo*, Jenerałowie Brygady *Guyot* i *Heimbrod*, Szef sztabu *Sprounglin*, Sztab i oberoficerów, tudzież niższey rangi do 7000 ludzi. Plac boiu pokryty trupami w niezmierney liczbie. Z naszey strony strata nie jest bardzo znaczna.

W czasie bitwy odebrano doniesienie od Jenerała *Blüchera*, iż on dnia 14 (26) pod *Goldbergiem* rozgromił zupełnie nieprzyiaciela wziąwszy mu 86 dział, do 5000 Jeńców, i Jenerała *Soutena* — Po zakończoney bitwie otrzymano także wiadomość od Xcia Następcy Szwedzkiego, iż on dnia 11 (23) pod *Trebinem*, otrzymawszy zupełne nad nieprzyiacielem zwycięstwo, zabrał mu 25 dział i kilka tysięcy jeńców.

(*z Gaz. S. Petersb. Akad.*)

Gazeta Berlińska pod artykułem z Czech dnia 2 *Września*, *zawiera o dalszych skutkach bitwy pod Toeplitz następną wiadomość*. „Wczoray (d. 1go) gdy w obozie Jen. *Kleista*, składano uroczyste dziękczynienia Bogu za otrzymane w dniu 18 (30) Sierpnia zwycięstwo, Król Jmć Pruski odebrał radośną nowinę, iż woyska połączone, które bez odpoczynku ścigały uchodzące jeszcze kolumny nieprzyiaciela, dopędziły szczątki korpusu *Vandamma* na ziemi Saskiey, i 6000 jeńców, dwa orły, i 22 dział zdobyły. Tym sposobem zniszczenie całego woyska *Vandamma* dopełnionêm zostało, woysko to składało się z 52,000 ludzi — Pomiędzy zabranemi Jenerałami oprócz wyżey wspomnionych znayduie się jeszcze Jenerał Francuzki *Dumonceau*.

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

Berlin, *dnia* 7 *września*, *n. s.*

Podług *urzędowey* tu odebraney wiadomości Francuzi d. 6 t. m. po 14stogodzinney bitwie nie daleko *Jüterbock* zupełnie pobici zostali. Przy odeyściu gońca zdobyto już na nich 20 dział i 2000 jeńców, między którémi Adjutant Mar. *Neya*, Półkownik *Clouet*, przy którym ważne znaleziono papiery. Woyska nasze walczyły z taką zaciętością, że nie wielu nieprzyiacioł oszczędzonych zostało. Francuzi w ostatecznym nieładzie i rozsypce dwie mile uchodzili drogą ku *Torgau* od woysk naszych natarczywie ścigani: dalszych zatém korzyści z tey bitwy oczekiwać należy.

Berlin, *dnia* 8 *Września*, *n. st.*

Otrzymana tu *urzędowa* wiadomość wczoray z *Jüterbock* datowana, zawiera, że do d. 7go Wsrześnia, skutkiem zwycięstwa w dniu 6tym odniesionego, już około 8000 jeńców, 40 dział, i przeszło 400 ammunicyynych wozów, było w naszym ręku: i że nie można było już powątpiewać o zupełném zniszczeniu i rozsypaniu się tego woyska pod wodzą *Neya*.

(*z Gaz. Berl.*)

Taż Gazeta zawiera następne Biuletyny Xięcia Szwedzkiego.

Dnia 30 Sierp. J. K. Wysokość przeniosł swoię kwaterę do *Buchholtz*, dnia 31 do *Treunbrietzen*, a 1go t. m. tu przybył — Miasto *Lukau* od nieprzyiaciela przez czas rozeymu było starannie umocnione. Miał on zapewne zamiar długo się w niém utrzymywać, i nie rozumiał bez wątpienia, iż tak prędko przez naszych zdobyte i osadzone będzie. Xiąże Szwedzki rozkazał w okolicy tego miasta założyć szańce, około których 500 ludzi pracuie. Przedmieścia maią bydź zniesione; i tym sposobem *Lukau* stanie się twierdzą obronną — Nierówność gruntu, na drodze od tego miasta do *Wittenberga*, sprzyiała odwrótowi nieprzyiaciela przeszkadzaiąc działaniom lekkiey kawaleryi. Dla tego *Francuzi* w różnych mieyscach pozycye zaymować chcieli, ale ze wszystkich następnie byli wyparci. D. 30 Sierpnia Jen. *Woroncow* był w *Niemeck*, Jen. *Bülow* 31go w *Treuenbrietzen*, a 1go Września w *Fronsdorf*. Dnia 2go postąpił jego korpus do *Schwabeck* i *Feldheim*, a straż przednia stała w *Marzhan*. Nieprzyiaciel osadzał *Kropstädt*, opuścił jednak tę wieś nocą, a o świcie dnia aryergarda jego cofać się poczęła. Jenerał *Borstell* ścigał ją aż do *Thiesen*. Tu nieprzyiaciel dla okrycia swoiego stanowiska rozpoczął żywy ogień z dział i ręczney strzelby: jednakże przedpoczty Jen. *Borstella* utrzymały się za wąwozami *Köpping* o tysiąc kroków przed *Thiesen*, kiedy tymczasem dywizya Półkownika *Kraft* dla wsparcia Jen. *Borstella*, osadzała wzgórki *Kropstädu*. W tymże czasie Jen. *Dobschütz* po mocném z dział biciu, opanował *Zahne* i przyległe wzgórki. Dla utrzymywania związku z korpusem Jen. *Borstella*, Major *Beyer* osadził *Woltersdorf*. Reszta Bülowskiego korpusu stanęła pod *Zahne*, Dywizya Pruska pod sprawą Półkownika *Kraft* przyłożyła się wiele do pomyślnego skutku bitwy pod *Gross-beeren*, i jey dowodca szczególney odwagi dawał wszędzie dowody. Równie też w tey bitwie korpus pod wodzą Xcia *Hessen-Homburg* miał wielkie uczestnictwo, a ten Xiąże w każdey okoliczności okazał się równie czynnym jak odważnym wodzem.

Z lewego skrzydła nieprzyiaciel był naciśniony przez Jenerałów *Woroncowa*, *Orurka* i *Czerniszewa*. Starał się on utrzymać w *Coswig*, ale z wielką stratą był stamtąd wyparty — Dnia 30go Sierpnia Jen. *Woroncow* posłał Podpółkownika *Icbacha* z rozkazem osadzenia lasu pod *Schmilkendorf*: rozkaz ten był wykonany, ale ten oficer został wkrótce czterykroć przewyższaiącą siłą nieprzyiaciela otoczony: pomimo tego jednak bronił się mężnie, i nakoniec przebił się przez szyki Francuzów z całe nieznaczną stratą. Jen. *Woroncow* kazał potém znowu osadzić wieś *Schmilkendorf*.

Korpus Francuzki, który się był posunął do *Schwerina*, znaydował się tam jeszcze 2 Września, a dla zasłonienia swego odwrótu postawił dywizyą Duńczyków w *Gadebusch*. Tegoż dnia Jen. *Wallmoden* zaczął czynić poruszenia, maiąc się złączyć w okolicy *Warinu* i *Neukloster* z korpusem *Vegesacka*. Jenerał *Tettenborn* był zatrudniony ustawiczném trwożeniem placówek nieprzyiaciela, i przecinaniem jego kommunikacyi. Pod *Gadebusch* zabrał on transport 40stu wozów z żywnością i ammunicyą, pobiwszy albo rozproszywszy okrywaiącą go eskortę.

Zwycięstwo, które Jen. *Blücher* d. 26go pod *Katzbach* otrzymał, ma skutki bardzo wiele stanowiące. Już dnia 30go 14,000 jeńców, 80 dział, przeszło 300 wozów ammunicyynych było w mocy zwycięzców, tym czasem nieprzyiaciel ciągle jeszcze był ścigany. Cała dywizya Francuzka pod Jen. *Puthaud*, d. 29 w wieczor pod Löwenbergiem broń złożyła: 300 albo 400 ludzi, którzy z tego pogromu w ucieczce szukali ocalenia, w nurtach *Bobru* śmierć znalezli. Jenerał *Beningsen* z swoiém woyskiem d. 30go był we *Wrocławiu*, i ciągnął na *Lignicę* utrzymuiąc się zawsze w równey wysokości z Jen. *Blücherem*.

(*z Gaz. Berl.*)

Berlin dnia 9 Września n. s.

Odbieramy w tey chwili z główney kwatery J. K. Wysokości następny *Biulletyn*, o wielkiém i stanowiącém zwycięstwie przez woysko nasze d. 6go odniesioném pod *Jüterböck*.

Dnia 4 J. K. Wysokość przeniosł główną swą kwaterę do *Rabenstein* (miasto w *Saxonii*, z zamkiem starożytnym na górze). W tym samym czasie, gdy ten Xiąże miał zamiar z Rossyyskiemi i Szwedzkiemi woyskami pociągnąć ku *Roslau*, a tam przeszedłszy *Elbę* posunąć się ku *Lipskowi*, otrzymał uwiadomienie, iż nieprzyiaciel, który się zdawał chcieć przeyśdź na lewy brzeg *Elby*, nagle się zwrócił, i z tey strony *Wittenberga* okopy pod *Teuchel* i *Dragun* osadził. Ten obrót domyślać się kazał, iż albo Francuzi myślą uderzyć na woysko połączone, kiedy ono *Elbę* przechodzić zechce, albo też nagłym marszem zamyślaią iśdź na *Berlin*. J. K. Wysokość kazał więc stanąć korpusom swoim, aby nazaiutrz postanowić co czynić należało. Dwa bataliony, jeden Szwedzki, 2gi Pruski posłane były do *Roslau*, aby tam zgromadzić materyały potrzebne do rzucenia mostu — Podług doniesień od podjazdów nieprzyiaciel ciągnął na *Zahne*. Tam stał Jen. *Dobschütz* ze swoim oddziałem do korpusu Jen. Hr. *Tauenzien* należącym, i był 4go Września po południu od nieskończenie przewyższaiącey liczby nieprzyiaciół attakowany. Jednakże Jen. *Dobschütz* bronił się z tak przykładną walecznością, że nieprzyiaciel po kilkakrotnie powtórzonych attakach, cofnąć się musiał do swoich okopów przed *Wittenbergiem* — D. 5go Września nieprzyiaciel uderzył znowu na stanowisko pod *Zahne*, i po morderczey rozprawie, poniosłszy wielką klęskę, zdobył jednak to mieysce. Po równie dzielnym odporze ustąpił także korpus Hr. *Tauenzien* z *Seyda*, i to miasto osadził nieprzyiaciel. Podług powieści wieśniaków i szpiegów, nieprzyiaciel miał jakoby udadź się drogą ku *Torgau*: jedno tylko doniesienie twierdziło, że Francuzi myślą obrócić marsz na *Jüterbock*.

D. 6go z rana, o godzinie 3ciey, Xiąże Szwedzki wyszedł z *Rabenstein*, i woyskami Rossyyskiemi i Szwedzkiemi osadził wzgórki *Lobessen*. J. K. Wysokość oczekiwał na doniesienia od Jen. *Tauenzien*, od którego się wkrótce dowiedział, iż był przez Francuzów attakowany. W teyże chwili Jen. *Bülow* doniosł, że nieprzyiaciel obchodził jego skrzydło, i ciągnął prosto na *Jüterbock*. Xiąże posłał mu zatém rozkaz attakować niezwłócznie bok i aryergardę nieprzyiacielską, dla tego, aby Jen. *Tauenzien*, który stał pod *Jüterbock*, przewagą nieprzyiaciela naciśnionym bydź nie mógł. Woysko Szwedzkie, które dnia tego nszło już było dwie mile, udało się natychmiast w marsz do *Jüterbock*, dokąd jeszcze trzy mile uyśdź musiało. Woysko Rossyyskie postępowało za niém, aż do przedniey straży korpusu Hr. *Woroncowa*, i korpusu Jen. *Czerniszewa*, które przed *Wittenbergiem* stały.

Tym czasem gdy Pruskie woyska w zupełney już walce z nieprzyiacielem były, woyska Rossyyskie i Szwedzkie po tak nagłych marszach zastanowić się musiały na chwilę dla uszykowania się w porządek boiowy. Przez ten czas woysko Pruskie naywięcey 40,000 ludzi wynoszące, prawdziwie z bohatyrską odwagą wytrzymało kilkakrotne attaki nieprzyiaciela, który miał 70,000 ludzi, i dział sztuk 200. Walka była straszliwa i mordercza; nigdzie jednak Prusacy na krok nie ustąpili, a strącone przemocą liczby ze swych stanowisk niektóre bataliony, szły znowu do attaku, i odzyskiwały pozycye swoie.

W tym stanie były rzeczy, kiedy 70 batalionów Rossyyskich i Szwedzkich, 10 tysięcy kawaleryi obudwu narodów, i 150 sztuk dział w kolumnach poszły do attaku, i rozwinęły się w obliczu nieprzyiaciela. Już pierwiey 4000 kawaleryi Rossyyskiey i Szwedzkiey z kilką bateryami w pełnym galopie uderzyły na Francuzów, dla wsparcia niektórych punktów, przeciwko którym nieprzyiaciel nay-

(*) *Juterbogh* — tak się pisze nazwisko tego miasta, wyprowadzaiąc je od imienia *Bóstwa*, które tam w dawnych czasach przez Wendow czczone było. Miasto to należy do Xiestwa Saskiego *Querfurt*, przez traktat Westfalski od *Magdeburga* odłączone: ma 560 domow, i około 3000 mieszkańców. Dawniey było obronne — W 30letniey woynie w roku 1644 Jenerał Szwedzki *Torstenson* otrzymał tu nad woyskami Rzeszy Niemieckiey zupełne zwycięstwo.

większą siłę wywierał. Pomoc ta dana w potrzebnym czasie wstrzymała zapęd nieprzyiaciela, a widok ogromnych mass, które ku niemu postępowały, powiększył jego nieład i trwogę. *Los bitwy był rozstrzygniony, nieprzyiaciel uchodzić począł.* W tey chwili uderzyła nań kawalerya nasza z zapędem, który się do wściekłości zbliżał, tak dalece, że nieprzyiacielskie kolumny, które się śpiesznie cofały na *Dahme* wpadły w zupełny popłoch i rozsypkę. Nieprzyiacielskie woysko składało się ze 4ch korpusow, to jest: Marszałka X. *Reggio*, Jen. *Bertrand*, Jen. *Regnier*, i Xcia *Padwy*, tudzież z 3 do 4000 woyska Xięstwa Warszawskiego tak piechoty, jak kawaleryi: całe to woysko było pod wodzą Marszałka *Neya*.

Skutkiem tey bitwy, która pod *Dennewitz* stoczona była, i od tey wsi swe nazwisko brać będzie, *już wczoray z rana było blisko 5000 jeńców, 3 chorągwie*, od 25 do 30 *dział*, i *przeszło 200 z ammunicyą wozów.* Plac boiu i drogi, którędy nieprzyiaciel przechodził, są okryte trupami, rannemi, i wielką ilością broni, którey już przeszło 16,000 sztuk nazbierano. Ponieważ nieprzyiaciel, który w ucieczce swoiey zdaie się brać kierunek na *Torgau*, natarczywie zawsze ścigany będzie, jest rzeczą niewątpliwą, iż nim dóydzie do *Elby*, wielką jeszcze stratę ponieść musi. Już dnia wczorayszego w wieczor, Jen. *Wobeser*, który z 6000 ludzi miał rozkaz z *Lukau* iśdź do *Dahme*, w tém mieście, gdzie się Marszałkowie *Ney*, *Oudinot* i Xże *Padwy* znaydowali, uderzył na woysko nieprzyiacielskie, i wziął 2500 jeńców. Major *Helwig*, który z 800 jazdy udał się do *Schweinitz* i *Herzberg*, uderzył w nocy na jedną kolumnę nieprzyiacielską, wziął 600 jeńców i 8 dział. Jen. *Orurk* na czele swoiey jazdy przeszło 1000 jeńców, i kilka dział zdobył. Lekkie woyska nasze co moment nowe przyprowadzaią zdobycze.

Strata nieprzyiaciela w zabitych i rannych jest niezmierna. Z orszaku, który otaczał Marszałka *Neya* połowa ludzi zginęła: Xże *Reggio* sam w osobie swoiey uderzył był na Infanteryą Jen. *Tauenzien*: Jenerał *Regnier* długo w postaci człowieka, który śmierci szuka, stał w pośród morderczego ognia naszych strzelców. Liczyć z pewnością można, że nieprzyiaciel do tego momentu w zabitych, ranionych i jeńcach, od 16 do 18,000 ludzi, 60 dział, i przeszło 460 wozów z ammunicyą utracił.

Strata woysk Pruskich jest także znaczna, i od 4 do 5000 ludzi w zabitych i ranionych wynosi. Ale wypadek dnia tego powinien pocieszyć każdego dobrego Patryotę, który, przez śmierć tych walecznych mężow, tryumf dobrey sprawy i swoiey oyczyzny upewnionym widzi. Woyska Rossyyskie i Szwedzkie małą poniosły stratę — Wszystkie woyska walczyły o pierwszeństwo w okazaniu poświęcenia się i odwagi. Przykład, który dali Pruscy woiownicy, utkwi w pamięci każdego żołnierza walczącego za niepodległość *Niemiec*. Rossyyskie i Szwedzkie woyska, które w tey bitwie uczestnictwo miały, walecznie wsparły usiłowania swoich towarzyszów broni — Jen. *Bülow*, okazał wśród bitwy tę spokoyność umysłu i to męstwo, które innego nie miało celu nad obronę swoiego Króla i oyczyzny. Oficerowie jego naśladowali ten piękny przykład. Xże *Hessen Homburg*, Jen. *Oppen*, *Borstell*, *Thümen*, Półk: *Kraft*, szczególnieyszą okryli się chwałą — Jenerał *Tauenzien* nie przestawał i w tey okoliczności dawać dowody talentów i zimney odwagi. Przez wytrzymane attaki, i przez wyborne pozycye, które obierał, przyłożył się on wiele do tego zwycięstwa.

Jenerał Rossyyski *Manteufel*, uderzaiąc na czele swey brygady, szczególniey się dystyngwował. Jenerałowie *Worończow*, *Czerniszew*, *Benkendorf* i *Hirschfeld*, którzy daleko na prawém skrzydle stali, nie mogli mieć w tey bitwie uczestnictwa: lecz pozycye przez nich zaięte wiele dopomogły do pomyślnego wypadku — Marszałek Hr. *Steding*, i Jenerał *Winzengerode*, wraz z officerami i woyskami swoiemi uskarżali się mocno, iż przyśpieszona ucieczka nieprzyiaciela pozbawiła ich sposobności przez zręcznie przypuszczony attak, dopełnić całkowitego zniszczenia tego woyska — J. K. Wysokość był zawsze od swego Jeneralnego sztabu otoczony. Jenerał Baron *Adlerkreutz* w tenczas go tylko opuścił, kiedy na prawe skrzydło Pruskie, gdzie i Pólk. *Cardell* z kilką bateryami się był udał, wysłany został. Jen. *Adlerkreutz* wypełnił doskonale dane zlecenie, i codziennie coraz więcey nabywa prawa do szacunku J. K. Wysokości. Równie ważne usługi dla sprawy powszechney oddali Jenerałowie Baron *Tawast* i Hr. *Löwenhielm* — Jenerałowie *Suchtelen*, *Vincent*, *Krusemarck* i *Pozzo di Borgo*, znaydowali się także ciągle przy osobie J. K. Wysokości. Dziś za otrzymane zwycięstwa śpiewane było w woysku uroczyste *Te Deum* — Pomiędzy jeńcami znayduie się wiele Sasów. Ci oświadczyli życzenie złożenia legii Saskiey i walczenia za niepodległość Niemiec. J. K. Wysokość przekonany, że ta ich patryotyczna ofiara od Dworow sprzymierzonych przyiętą będzie, zezwolił na ich żądanie. (*z Gaz. Berl.*)

Piszą od granic Saskich d. 7 Września; n. s.

Znalezione przy Półkowniku *Clouet* Adjutancie *Neya* papiery, między innemi rzeczami zawieraią rozrządzenia, jakie miały się przedsięwziąść kroki po wygraney na Prusakach bitwie, (która, że przegraną przez Francuzow będzie, żadnemu się z nich w ów czas nie marzyło). Jeden korpus miał iśdź na wsparcie *Dawousta*, drugi miał opanować *Berlin*, trzeci miał się złączyć z *Napoleonem* samym, który stał pod *Luckau* z Gwardyą swoią 22,000 ludzi wynoszącą, i miał stamtąd udadź się przeciw *Blücherowi*. Wszystkie te piękne plany zniszczyło zupełne zwycięstwo pod *Jüterbock* przez Xcia Szwedzkiego nad Francuzami odniesione, i spodziewać się należy, że Napoleon teraz ze swemi Gwardyami nie przeciw *Blücherowi*, ale na powrót do *Drezna* powróci, albowiem tak to miasto, iako i *Lipsk* znowu iest przez wielką Armią, która na nowo z Czech wyszła, mocno zagrożone: Austryacki zaś Jen. *Klenau* z licznym korpusem wóyska, nagłym marszem na *Lipsk* idzie.

(*z Gaz. Berlin.*)

Wiedeń, dnia 31 Sierpnia, n. s.

Dnia 23 t. m. Feldzeugmeister Baron *Hiller* opanował miasto *Villach*, i osadził ie czterma kompaniami Peterwardynskiego regimentu granicznego. Gdy nieprzyiaciel odebrał posiłki z *Tarwis*, kompanie te ustąpić z miasta musiały, lecz za powtórzonym attakiem zdobyły znowu i utrzymały się w *Villach*. Nieprzyiacielskie wóysko po większey części z *Włochów* się składa.

Dnia 23 t. m. 3ci Francuski batalion graniczny Kroatów, z bronią i ze wszystkiemi officerami cały przeszedł na naszą stronę: i tegoż dnia w *Karlstadzie* przy wóyskowych uroczystościach wykonał przysięgę J. C. K. Mości. W całey *Illiryi* lud okazuie nayprawdziwsze do swego dawnego Monarchy przywiązanie i chęć walczenia za iego sprawę. (*z Gaz. Berlin.*)

Praga dnia 27 Sierpnia n. s.

Na dniu 23 t. m. pierwszy i 2gi Regiment Huzarów Westfalskich, pod wodzą Półkowników, Hrabiego *Hammerstein*, i Barona *Penz*, w okolicy *Reichenberga* przeszły pod chorągwie J. C. K. Mości, a po odbytey wóyskowey rewii, i wykonaney tymczasowey przysiędze, z wóyskowemi honorami były przyięte.

Postęp nieprzyiaciela w granice *Czeskie*, który się do *Rumburg*, *Gabel* i *Reichenbergu* był posunął, wstrzymany został przez rozporządzenia Jener. Austr. Hr. *Neipperg*, i waleczność mieszkańców, którzy bez wyiątku wzięli się do oręża. Dnia 23go cofnął się nieprzyiaciel na *Kratzau* i *Krottau*: dnia 25 Jenerał *Neipperg* złączył się z korpusem Rossyyskim pod wodzą Hr. *Pahlen*, w *Neustaedtl* Czeskim, niedaleko *Friedlandu*. Ten wypadek równie jak powodzenia innych korpusów wóysk sprzymierzonych, zabeśpieczyły granice Czeskie od napaści nieprzyiaciela. (*z Gaz. Berlin.*)

Od granic Czeskich 4 Września n. s.

Wczoray wielka armia połączona, znowu z *Czech* do *Saxonii* wkroczyła. Awangardy stoią już na gruncie Saskim, a podjazdy o trzy mile w głąb tego kraiu. Główne szpitale dla żołnierzy naszych są założone w *Pradze*, *Teresienstad*, i *Nienburgu* — Mówią że *Vandamme* został szczególniey polecony Hrabiemu Rostopczynowi w Moskwie. (*z Gaz. Berlin.*)

Piszą z okolic Gdańska d. 3 Września, n. s.

Wczoray wóyska oblegaiące opanowały przedmieścia Gdańskie, które w tey okoliczności stały się pastwą płomieni. Z morza także Anglicy i Rossya-

nie strzelaią na *Fahrwasser* i *Münde*, i ztąd nawet daią się widzieć palące race. — Jen. *Rapp* dla nadania odwagi swemu wóysku, przed uporczywą bitwą, która wczorayszego dnia mieysce miała, rzekł do żołnierzy: ” Trzymaycie się mocno — Napoleon z wóyskiem iest w *Neustadt*, ztąd o mil cztery, i pewnie wam odsiecz przyniesie! ” W tym momencie przyprowadzono tu 120, jeńców, *Włochów*, *Bawarczyków*, i *Westfalczyków*, między któremi 6 officerów i ieden Żandarm, wszyscy oświadczyli naywiększe swoie i całego wóyska nieukontentowanie.

Z morza Anglicy i Rossyanie nie przestaią rzucać rac palnych na *Fahr wasser*, a ze stanowiska okrętów wnosić można, że wkrótce coś stanowiącego przedsięwziętém zostanie. Jesteśmy iuż panami wszystkich przedmieść — Szańce Rossyyskie rozciągaią się aż do połowy drogi z *Gdańska* do *Oliwy*. Spodziewamy się codziennie, iż Gdańsk szturmem wzięty zostanie, i to, przy słabey, a przez wycieczki i dezercye bardzo zmnieyszoney załodze, mogłoby bydź naykrótszą drogą. (*z Gaz. Berlin.*)

Baireuth (w Bawaryi) *d.* 23 *Sierpnia*, *n. s.*

Wczoray około południa ukazał się cale niespodzianie podjazd częścią z Kozaków, częścią z Austryackich Huzarów złożony, który drogą z *Egry* przyszedł do *Gesrees*, (6 godzin drogi od Baireuthu) Właśnie w ten czas wychodził stamtąd wóz pocztowy do *Hoff*, któremu bez przeszkody odeyśdź dozwolono. Popasłszy konie, podiazd udał się daley ku *Baireutowi*. ale zaledwo był o pół godziny od *Gesrees*: przybył Huzar Austryacki, i zwrócił go drogą ku *Hoff*, gdzie się miał znaydować oddział Francuzkich Huzarów. Inny podiazd Huzarów *Blankensteina*, którzy w *Sandau* w *Czechach* stali, przeszedł wczoray przez *Kemnatz*. (*z Gaz. Berlin.*)

WIADOMOSCI ROZMAITE.

— Podług niewątpliwych wiadomości w *Berlinie* dnia 11 Września, n. s. otrzymanych, Jenerał Pruski *Hirschfeld* dnia 6go rano wszedł do *Dessau*, upewniwszy sobie pierwey most łodziowy pod *Roslau* na *Elbie*.

— W liście pisanym przez Marszałka *Neya* do Kommendanta *Wittenberga*, przez Kozaków przeiętym, znayduią się te słowa. ” Po bitwie pod *Den-*
„ *newitz* (wieś blisko Jüterbock) nie iestem więcey
„ panem moiego wóyska. Wypowiedziało mi posłu-
„ szeństwo, i samo się przez się rozsypuie. Powi-
„ nieneś WMć Pan, Mospanie Komendancie, przedsię-
„ wziąć w tym względzie przyzwoite w twierdzy
„ środki. ”

— Wóyska *Davousta* w cichości cofnęły się ze *Schwerina* i *Wismaru* do *Hamburga*, a Półk. Hrabia *Kielmansegge* dnia 25. Sierpnia założone przez Francuzów okopy pod *Dömitz* zdobył, i zniszczył: przy czém zabrał w niewolą 3ch oficerów, i 144ch żołnierzy.

— Podług wiadomości, nie zaręczoney ieszcze wprawdzie, *Dania* odstąpiła od przymierza z *Francyą*, i zbroyną neutralność utrzymywać postanawia. Niektórzy sądzą, iż przyczyną tey nagłey Gabinetu Duńskiego przemiany, było zagrożenie przez *Anglią* stolicy *Kopenhagi*: drudzy twierdzą, iż przy osadzeniu *Wismaru* przez Francuskie i Duńskie wóyska, przyszło pomiędzy niemi do sporów i bitwy. Duńczykowie albowiem chcieli się oprzeć systematowi rabunku panuiącemu w wóysku Francuskiém: ztąd niechęć, i zawiść, a Xże *Hessen*, będący w służbie Duńskiey, opuścił wraz z Duńczykami *Davousta*, i wóyska swoie do *Holsteinu* odprowadził.

— O wielkim nieładzie i postrachu, iaki na wóyska Francuskie po bitwie pod *Jüterbock* był rzucony, z tego sądzić można, że 200 nieprzyiaciół przed siedmią jezdcami Pruskiemi broń złożyło. Kwatermistrz *Lemann* z kilką ludźmi konney Milicyi zabrał także 105 jeńców.

— W Wiedniu wielka była radość z nadeszłey wiadomości, iż Jenerał *Hiller* pod *Villach* wielkie nad wóyskiem Wice-Króla otrzymał zwycięstwo. 9.000 jeńców, trzy orły, mnóstwo dział, były zdobyczą tey bitwy: w tey okoliczności miasto *Villach* stało się pastwą płomieni. Trzydziestu Postylionów tę wielką nowinę ogłosili w stolicy Austryi.

— Podług godnych wiary wiadomości, Napoleon udał się był z Gwardyą swoią do *Bautzen* przeciwko *Blücherowi*, lecz powziąwszy wiadomość o zupełnym pogromie wóyska *Neya* pod *Jüterbock*, tudzież, że *Blücher* ma związek z Jen. *Neipperg* przez *Friedland* w *Czechach*, że Jen. *Bennigsen*, na czele potężnego *Rossyan* wóyska idzie na *Lignicę*, że *Tauenzien* przez *Kalau* podaie rękę *Blücherowi*, a wielka Armia z Czech wyruszywszy, *Dreznowi* i *Lipskowi* zagraża; cofnął się spiesznie od *Bautzen*, i przez woyska sprzymierzone iest ściganym.

Dnia 11 Września główna kwatera Xięcia Następcy Szwedzkiego była w *Seyda* w *Saxonii*: zamyślał on przeyśdź *Elbę* pod *Roslau*, i udadź się do *Dessau*, gdzie iuż wóyska sprzymierzone ieszcze dnia 6go stanęły.

— Marszałek *Soult*, który chciał przynieść odsiecz *Pampelonie*, i zamierzał sobie Imieniny Napoleona w *Wittoryi* obchodzić, zbity i rozgromiony w dniach 30 i 31 Sierpnia, cofnął się do *St. Pié de port*, a potém do *St. Luz*, dla zgromadzenia szczątków swego wóyska: zdaie się jednak, że i to mu się nie powiodło: albowiem podług naynowszych wiadomości, z niedobitkami wszedł do *Bayonny*, gdzie się codziennie przybycia *Anglików* i *Hiszpanów* lękano. Twierdza *St. Sebastyan* upaśdź miała. Marszałek *Suchet* z *Barcellony* chciał probować odwrótu na *Perpignan*, ale tysiączne przeszkody zatrudnią mu ten odwrót. Trwoga w południowey *Francyi* tak była wielka, że już z samego nawet *Tulonu* uciekano — Było albowiem rzeczą pewną, że nic wstrzymać nie zdoła wkroczenia *Anglików* i *Hiszpanów* do Państwa Francuskiego.

— Od rozpoczęcia kroków nieprzyiacielskich, Francuzi utracili 289 sztuk dział, to iest: 26 pod *Grossbeeren*, 103 nad *Katzbach*, 83 pod *Toeplitz*, 60 pod *Jüterbock*, 9 pod *Luckau*, 7 pod *Belzig*. (*z Gaz. Berl.*)

— Znaiomy z pism swoich o rzeczach tyczących się Finansów, *Sir Françis d' Ivernois*, wydał znowu niedawno w *Reichenbachu* dzieło, pod tytułem: *Exposé de l' exposé de la situation de l'Empire François*, *et des comptes des Finances publiés à Paris en Fevrier et Mars* 1813. Wykład wykładu stanu Państwa Francuzkiego, i rachunków Finansowych, ogłoszonych w Paryżu w Lutym i Marcu 1813. Autor w części pierwszéy mówi prosto o Finansach, w drugiéy o bogactwie narodowém. W tamtey okazuie zmniéyszenie publicznych dochodów, a pomnożenie wydatków: zastanawia się nad nowém zrzódłem przychodow wynikaiącém z przedaży dóbr miéyskich i gminnych, tudzież jakie Rządowi Francuskiemu pozostaią środki i ucieczki w czasie woyny i pokoiu. W drugiéy znayduiemy obraz statystyczny rękodzielni i handlu tego Państwa, z trzema dodatkami, o upadku rękodzielni bawełnianych, o konsumpcyi cukru we Francyi, o kosztach na utrzymanie Cesarza, z delegatami Izby Handlowey i Miast Hanzeatyckich w Maiu 1811. Dokładność i ścisłość, z jakiemi ten znakomity pisarz roztrząsa rachunki Francuskie, jego zręczność w odkryciu ich fałszu, trafność jego uwag i głębokich obserwacyi, są zalety, które to dzieło wielce interessuiącém czynią. W ostatnim rozdziele 1széy części, znayduiemy wypadki wsparte na bardzo oczywistych dowodach. Przypuszczaiąc, że przez natężenie wszystkich sprężyn, Napoleon zdoła w tym roku wybrać tysiąc milionów, nie można tego utaić, iż zaniedbuiąc nayznakomitsze gałęzie administracyi publicznéy, daiąc coraz bardziéy wzrastać summie zaległego żołdu wóyska, zawodząc pensye duchownych, i sądownictw, i wstrzymuiąc na kilka miesięcy wypłat należących procentów, czyniąc mówię to wszystko, większą połowę tey summy, jeśli ją wybierze, obrócić może na utrzymanie wóyska. Lecz 600 milionów zaledwo wystarczyć może na utrzymanie 350,000 ludzi w Niemczech, Hiszpanii i we Włoszech; a 150,000 na brzegach, i w pogranicznych twierdzach. Gdyby chciał pomnożyć swe wóysko, każdy tysiąc ludzi jednym milionem pomnożyć musi wydatki, a w stosunku odwrótnym, każdy tysiąc ludzi, zmniéyszy jednym milionem dochody na rok 1814.

Rzecz oczywista, że rachunek ten wspiéra się na téy pewności, że jak w roku 1812stym, tak też w roku teraźnieyszym, Napoleon będzie przymuszony dźwigać sam cały ciężar woiennych wydatków. Autor czyni uwagę w jedney Nocie, że *deficit*, który Xże *Gaety* znalazł sposób opuścić i przemilczyć w swoim rachunku, jest jeszcze fraszką, w porównaniu do tego, który mu gotuie Kampania teraźniéysza, jeżeli, jak się spodziewać należy, ta, równie jak poprzednicza odbydź się musi bez grabieży i zdzierstwa cudzey własności. (*le Conser.*)

Za pozwoleniem Cenzury Wileńskiey — w Drukarni Dyecezalney u XX. Missyonarzów.

OGŁOSZENIE.

2 Jmperatorski Pocztamt Litewski ogłasza: iż Departament Poeztowy, w zaleceniu swoiém pod dniem 13stym upłynionego Miesiąca Sierpnia, z N. 987, wypisuiąc opinią JW. Ministra Spraw Wewnętrznych, potwierdzoną przez Komitet Ministrów, iżby opłata za Sztafety wysyłane do Guberni Litewskich Wileńskiey i Grodzieńskiey, pobierana była zgodnie z ustanowionemi prawidłami, srebrem jednakie prohony, to iest: za każdą jednokonną Sztafetę, na jednę milę, czyli siedm wiorst, po dwa złote, czyli 30 kopieiek srébrem, za ten przeciąg drogi, jaki one w dwuch wspomnionych Guberniach przebiegać będą, zostawuiąc onę dzierżawcom Poczt; pobor zaś Powierstnych pieniędzy od wysyłanych Sztafet, zostawić na dawnym urządzeniu, poniewaz one, podług urządzeń Państwa, maią swe osóbne przeznaczenie, płacąc atoli monetą miedzianą; póleca Pocztamtowi uczynić zależące od niego rozporządzenia, około wypełnienia powyżey wypisanych postanowień, rówinie w samym Pocztamcie, jako i w podległych jemu mieyscach pocztowych, uwiadamiaiąc oraz, że pobor prohonnych pieniędzy, zamiast srebrem, moze bydź uskuteczniany assygnatami podług kursu; poniewaz podług uwiadomienia JW. Woiennego Gubernatora, opłata ich dzierżawcom Poczt odbywa się tymże sposobem, bez żadney z ich strony trudnosci — Jmperatorski Pocztamt Litewski dla wiadomości publiczney umieszcza to ogłoszenie w Gazecie Kuryera Litewskiego.

N. 5,905. **PODRAD**

2 Kommissya Wileńskiego Prowiantskiego Depo wzywa życzacych sobie podiąć się dostarczenia do magazynów Gubernii Wileńskiey na potrzeby woysk, wódki i mięsa, aby się stawili dla targów na termina 1szy: 24go, 2gi: 26go, a 3ci i ostatni, 30go dnia t. m. Ządaiący zaś maią się stawić z należytemi kaucyami, gdzie o ilości, terminach dostarczenia i kondycyach uwiadomieni będą. D. 8. 7bra 1813.

Siódmey klassy Posnikow.

OSTRZEZENIA

2 Rozprawuiącey się JPani z Michałowskich 1mo voto Gołtwińskiey, ad præsens Zaborowskiey z Wieczorami w Ziemstwie Wileń: o pieniądze jey męża Gołtwińskiego Kapitana woysk Rossyyskich na ówczas w Chersonie zostaiącego — Powodem nie złożoney na to od męża mocy i plenipotencyi, summę w złocie czer: złł: 348 i w monecie złł: 1772 gr: 20 Ziemstwo Wilenskie wyrokiem roku 1806 nastałym, zdiąć pozwoliło, a to nie inaczey, jak za kaucyą W. Mikołaja Orłowskiego Porucznika woysk Rossyyskich, który ponieważ życzył, żeby lokacya jey była w ręku W. Kanuta Romanowicza w tenczas Pisarza, a teraz Sędziego Ziem: Wileń:, przeto W. Romanowicz Sędzia wziąwszy w złocie czer: złł: 348 i w monecie złł: 1772 gr: 20 ilość do siebie, na oną JPani Gołtwińskiey, a teraz Zaborowskiey i oraz na imie W. Mikołaia Orłowskiego Porucz: woysk Rossyych jako Kawenta wydał z terminem exolucyi w roku 1810 Apr: 23 d. Oblig — Jakowa summa po śmierci Kapitana Gołtwińskiego ponieważ jest niedysputowaną syna po nim w nieletności zostałego, Alexego Gołtwińskiego własnością; ażeby przeto na takowy Oblig nikt Gołtwińskiey czyli Zaborowskiey z krzywdą Pupilla nie dawał pieniędzy, i onego wlewkiem nie nabywał, przez nnnieyszą awizacyą Sądownie dodany Opiekun nieletniego Gołtwińskingo ostrzegam. Józef Urbanowicz Star: Derewl;

1 Niżey piszący się, maiąc Prawo Zastawne Przyznane w Roku 1811. Miesiąca Aprila 30 dnia przez zeszłego JPana Karola Woysiatta Dworzan: na Folwark Ziemski Pobienie zwany, w Powiecie Wileń: leżący, pozostały Syn Jego JP. Julian Woysiatt, dla siebie i Rodzeństwa dalszego czyniąc Intromissyą, zamilczał, że niżey piszący się ma Prawo Zastawne, za summę cztery tysiące pięcset Rubli srebrnych wydane i Intromittowane, i że za onym Possesyą Zastawną exekwuie, aby JPanu Woysiattowi z Ewikcyą na Folwark Pobienie żadney summy nikt nie kredytował, i w Kontrakt o przedaż tego maiątku nie wchodził, ostrzega = Roku 1813. 7bra 13. dnia.

Szymon Giec Burmistrz M. W.
w Sądach Wóyt: Prezyduiący.

1 Roku Tysiąc Ośmset Trzynastego Miesiąca Augusta Dwódziestego dnia —

Na skutek Ukazu Minskiego Głównego Sądu 2go Departamentu Gubernii Minskiey do Sądu Niższego Ziemskiego Pttu Borysowskiego nadesłanego, a przez tenże Sąd Niższy nam objawionego, My Urzędnicy Akt Sądu Exdywizorskiego w Maiętności Zamosza w Powiecie Borysowskim sytuowaney, W. Heronima Zenowicza byłego Sędziego Ziem: Pttu Borysowskiego Dziedziczney, na satysfakcyą dla Kredytorów przez jego oświadczoney, składaiący w dniu dzisieyszym jako w terminie z tegoż w górze pomienionego Ukazu wypadłym, ad fundum teyże Maiętności Zamosza przybywszy, Akt Sądu Exdywizorskiego porządkiem Prawa przez Woźnego temu Sądowi assystuiącego JPana Jana Derewoieda obwołać nakazaliśmy, i dla niebytności Stron, przez tegoż Woźnego Sądy swe na dzień 22. tegoż Miesiąca Augusta odwołać zalecilismy = Karol Towiański Exdywizorski Sędzia, Józef Kowerski Sędzia, Dominik Pawlikowski były Ziem: Podsędek i Exdywizor — w Powtórnym terminie, Decyzya = Tegoż Roku i Miesiąca 22. dnia Sąd Taxatorsko-Exdywizorski tak strony Powodowey W. Heronima Zenowicza Prezydenta, ani też jego Plenipotenta, jako też Kredytorów przed sobą nie widząc, a z Ukazu Departamentu 2go Gubernii Minskiey w Wyroku Remissyinym datą pomienionego, i istotney przyczyny przeznaczyć, awizacyą nieuchronną potrzebę bydź widzi z tych przyczyn uwiadomić wszystkich Wierzycieli przez Gazettę Kuryera Litt: Sąd Taxatorsko-Exdywizorski w Maiętności Zamoszu, W. Heronima Zenowicza Prezydenta na satysfakcyą Wierzycieli oddaney - Exystuiący, postanawia, i termin zjazdu na dzień 20. 7bra idącego 1813. Roku przeznacza, w którym, iżby Strony pretensyą do W. Heronima Zenowicza Prezydenta maiące, nie wymawiaiąc się nie wiadomością złożonego terminu, pod utratą swych pretensyow stawali, i oną udowodnili, zaleca i postanawia, niemniey Sądy swe do terminu w górze przeznaczonego, Woźnemu temuż Sądowi assystuiącemu, odwołać nakazuie. — Takową awizacyą do Publiczney Gazety Kuryera Litewskiego dla uwiadomienia Stron o Wyroku i terminie następnym podaiąc, podpisuiemy się =

Karol Towiański tymczasowy Sędzia Pttu Borysow: i Exdywizorski.
Józef Kowerski Sędzia.
Dominik Pawlikowski b. Z. P. Podsędek i Exdywizorski.

2 Oświadczenie wespół z ostrzeżeniem imieniem JPana Stanisława Kuszelewskiego Strażnikowicza Powiatu Grodzień: i b. Prezydenta Trybunału Głłgo Lit: Obywatela Trockiego Powiatu Gubernii Lit: Wileń: czyni się następne: Bernard Kuszelewski Szambelan Dworu b. Pol: rodzony brat żałłgo, maiąc wspólne fundusze z żałłcym do wydobycia i obrótu należne, przez lat kilkanaście w Guberniach Białey Rusi mieszkał — Rozwięzłość własnych onego poddanych Folwarku zastawnego Kotowa w Powiecie Surażskim Gubernii Wi-

tebskiey sytuowanego, przywiodło w zuchwałości tyrańskim sposobem, w czasie usługuiącym, gdy Juryzdykcye zapewniaiące każdego bezpieczeństwo były zerwanymi, do pozbawienia życia tegoż Bernarda Kuszelewskiego Szambelana przez zabicie w roku ominionym 1812 in Junio v. s. Takowy spotkały kres życia, nie dozwalaiąc fundusz zostawuiący się po sobie następcy we władanie podać spokoynie, a żadnego zaś potomstwa tenże Szambelan Kuszelewski nie maiąc, ani naymnieyszego czyniąc przez Dokument zapewnienia: dla pozostałey żony w wdowim stanie poiętey, do posiadania w części jakiey z funduszow pozostałych, utworzył samoiednemu mnie Stanisławowi Kuszelewskiemu Strażnikowiczowi i b. Prezydentowi jako rodzonemu bratu, drogę i moc nie przeczną do śledzenia i zawładania wszelkiego leżącego, summownego i ruchomego maiątku gdziekolwiek po onym nayduiącego się — Z takowego to powodu, a maiąc ledwo w tych dniach wiadomość o zaszłey śmierci brata moiego zyskaną, nayduię potrzebę ogulnie zasięgaiącym rękodaynego kredytu mianowicie W. Marszałkowi Hołyńskiemu, Ignacemu Sianożęckiemu, Ludwikowi Nowackiemu, Skarb: Sapieżyńskiemu, Hatowskiemu i wielu dalszym istotnie fundusz zeszłego Bernarda Kuszelewskiego Szambelana maiącym, uczynić przez Gazetę Kuryera Litewskiego wiadomość: jako po zeszłym Bernardzie Kuszelewskim Szambelanie b. Dworu Pol: nie kto inny, ani też więcey, prócz mnie Stanisława Kuszelewskiego Strażnikowicza brata rodzonego, do zyskania i ogarni[illegible]cia całkowicie po oonym wszelkiego funduszu, sukcessorem i aktorem nie jest — Przeto tak z debitorow, jako i podobnie własność w ręku swym zeszłego brata rodzonego moiego maiących, w żadne układy i do zaspokoienia z nikim aby nie raczyli przystępować, jak tylo z samym Załuiącym jedynym naturalnym sukcessorem, lub prawnie odemnie umocowanym, gdyż w zdarzeniu przeciwnym, że każdy na swoią stratę postąpi, ostrzegam. Ponieważ zaś dowodow utratę jakiemi gdzie fundusze nayduię, jednoczasowie przez samowolność zbrodniarzy, za spaleniem całego domówstwa nastało: pozostaiąc zaledwo slad do zyskania na część funduszu, w tym naysolenniey zażalaiąc się, ufność jednakże Załuiący w osobach własność zeszłego Szambelana Kuszelewskiego posiadaiących zakłada, że nie zechcą z obcey własności zakładać, powiększenia korzyści; a zapewniam, skoro dobrowolnie kto zeżna aktualnie, jaki brata rodzonego moiego utrzymuie fundusz, wszelką powolność w zabonifikowaniu zyszcze —

Stanisław Kuszelewski mp.

1 Czytaiąc niżey podpisany awizacyą JW. Graffa de Choiseul Goufier w Numerze 67 Gazety Kuryera Litewskiego w roku idącym przeciwko JW. Wiktoryi z Hrabiów Potockich Grafini de Choiseul Goufier Pryncypałce, moiey umieszczoną, gdy widzę krok ten JW. Graffa do osłabienia kredytu JW. Grafini de Choiseul bydź uczynionym, zostawuiąc samey Aktorce odpowiedź na to, jaka z jey uczucia wypadać będzie, przez zwykłą w interessach Aktorki troskliwość, jako wiadomy wszelkich opisów między JWW. Graffowstwem de Choiseul zaszłych zawiadamiam Publiczność, że ostrzeżenie JW. Graffa de Choiseul na żadnym akcie ważnym nie funduie się, gdyż Aktorka moia przez żaden akt urzędowy, aktorstwa summ swoich nie zrzekła się, a i te nawet tranzakcye, które zacytował Graff de Choiseul w ostrzeżeniu swoim, będąc przywiązane do uskutecznienia warunkow Dokumentem d. 4 9bra 1811 Ru uczynione przez JW. Graffa przyiętych już dawno upadły w swoiey exystencyi, gdy JW. Graff de Choiseul pomienionych opisow nie uiścił, co dało powod, że JW. Grafini de Choiseul przez oświadczenie Maja 24 i Augusta 2 roku idącego przed Aktami Grodzkiemi Wileń: uczynione, nieważność wszelkich opisów zapowiedziała.

Felix Kwinta Deputat Pttu Brasł: Plenipotent:

1 Excerpt Oświadczenia z Protokułu potocznego Ziem: Pttu Wileń: w dacie poniżey wyrażaiącey się zapisánego & eorundem pod pieczęcią Ziemską tegoż Pttu stronie potrzebuiącey jest wydan.

Roku tysiąc ośmset trzynastego, miesiąca septembra jedynastego dnia.

Przed Aktami Ziem: Pttu Wileń: znayduiąc się obecnie JP. Jan Jarząbkiewicz Oświadczenie w następney treści wyrażaiące się ku zapisaniu do protokułu podał w brzmieniu następnym: Oświadczenie JP. Jakóba Liboszyca Medycyny Doktora czyni się w referencyi do Oświadczeń w Aktach Pttu Wileń: i Awizacyow przy Kuryerze Litewskim, mianowicie w roku 1808, za Numerem 54, w roku 1810 za Numerem 76, w roku 1812 za Numerem 21, imieniem żałuiącego Liboszyca ku przestrzeżeniu Publiczności czynionych — Iż cc oświadczaiący się w uprzednich latach, używaiąc różnych Faktorow żydow, oraz kompanii Wexlowey w mieście Wilnie składaiąc powierzał onym w różnych czasach, wydawał różne Cerograffy, Blankieta z podpisem własnym, z tych racy ow, jako przypadkowego zaginienia, wiele nie miał sobie zwróconych — W tym celu oświadczaiący się, chcąc ażeby z takowego powodu, nie miał jakiey sobie domierzoney krzywdy, oświadczeniami tak w Aktach, jak też i przy Kuryerach Lit: zapowiedział, iż nikomu, a mianowicie żydom za Cerografami i Wexlami nie jest nic winnym, i nigdy nie był — a jeśli jest winnym, to tylko za Obligami przez się i przez żonę swą podpisanemi — Dziś gdy z opowiedzenia i osobistego przyświadczenia osob dowiaduię się, że niektóre osóby, a mianowicie uczestnicy handlu wexlarskiego w rękach swych, jakby z podpisami oświadczaiącego się maią; a może i rzeczewiście Blankieta i Wexle, i z onemi szukaią sposobów do frymarku, jak jeden chciał przedać czyli przelać Wexel obywatelowi Państwa Pruskiego, nazwiskiem J. Dawien, jeszcze za bytności Francuzów w kraju tuteyszym, z warunkiem by dotrzymał sekret od kogo ma, proponował, i za naymnieyszą cenę wybyć usiłował, w takich wydarzeniach od bezczelnych fałszerzow oświadczaiący się będąc zagrożonym, jeszcze ten raz widzi siebie bydź zmuszonym tą skargą zarazem publicznym ostrzeżeniem wszystkim w obec zapowiedzieć, że żadnemu żydowi za żadnym Dokumentem bądź w jakimkolwiek rodzaiu żadney summy nie zawinił, a z których to osób, jeśli który ma jaki Dokument, to nie inaczey jak zfabrykowany, lub skradziony bydź musi, a osob inney religii, jakie są sprawiedliwego zawinienia wydane, to są wspólnie z żoną podpisane — U tego Oświadczenia podpis w protokule takowy: Jan Jarząbkiewicz Sztabs Fur: Gll!

Zgodność z Księgami poświadczam

Adam Dauksza Z. P. W. Regent. (M. P.)

1 W. JP. Felix Białły oddał swóy maiątek na podział wierzycieli, za długi zeszłych swych rodziców i swoie osobiste; łacno się rozumie, iż po oświadczoney Exdywizyi nikt mocen nie jest nabywać pozostałego maiątku jego rodziców. — Klasztor Wileński XX. Karmelitów przy Kościele WW. SS. za trzema Obligami i Wexlem, ma do massy funduszu na Exdywizyą oddanego pretensyi złł: Pol: 13,600. i o tém Prześwietną Publiczność ostrzega — Datt w Wilnie dnia 13 7bra roku 1813. X. Ambroży Woronowicz Wikary Klasztoru XX. Karmelitow WW. Swiętych.

1 Ostrzeżenie Obywatelom wszelkiego stanu przez niżey piszącego się czyni się w tym: iż gdy tak za życia ś. p. Michała Brzozowskiego Podstolego Starodubowskiego Oyca niżey piszącego się nic nie miał w swoim władaniu, jak równie i dopiero gdy dział między rodzeństwem nie stanął, a tym samym niczym niżey piszący się nie władał, a mimo to żydzi Iwienieccy, jako to: Dońko Mejerowicz, Cein Leybowicz, Beniamin i Leyba Mowszowiczowie, jak równie Szloma Mejerowicz Obywatel Miński przez różne podeyścia, za małą odrobinę nie znaczną summę u niżey p.szasego się zyskali Obligi: przeto iżby onemi nie frymarczyli, dopóki z niemi o to nie będzie ukończony proceder, jak równie i JO. Xiąże Michał Puzyna nie dawszy niżey piszącemu się ani grosza, ma Oblig wydany na czer: złł: 1000— Przeto stosownie do uczynionych oświadczeń pierwszego w roku 1811 9bra 20, drugiego pod rokiem 1813 Augusta 20 i do Akt Ziem: Pttu Mińskiego wpisanych i podanych— Takowe ostrzeżenie przez niniejszą Awizacyą podpisuię.— Pisan 1813 msca 7bra 4 dnia.

Jan Brzozowski.

A W I Z A C Y A

Odtąd Gazeta Kuryera Litewskiego wydaie się w innem mieyscu Uniwersyteckiego domu, to iest: na pierwszym dziedzińcu od Ulicy biskupiéy, w stancyi dolnéy koło pierwszych wschodów, wchodząc od bramy, na lewo, gdzie afisz o mieyscu Redakcyi iest przybity.